

POTRAVINY A OBCHOD 2015/ FOOD & TRADE 2015

Obsahovo mimoriadne bohatý a podnetný, s vysokou účasťou mnohých odborníkov zo Slovenska a zahraničia - taký bol v poradí druhý ročník Medzinárodnej konferencie POTRAVINY A OBCHOD 2015/ FOOD & TRADE 2015, ktorý sa uskutočnil 12. mája 2015 v Bratislave, v priestoroch Hotela Bôrik. Jej hlavnou témou bolo prerozdelenie marže v potravinovom reťazci.

[-- IMG035 --]

Marže v potravinovom reťazci sú achillovou pätou slovenského poľnohospodárstva a potravinárstva. A to až do takej miery, že práve marže (nie však len ony samotné) sa podpísali na prepade agropotravinárskeho sektora na Slovensku za posledných 25 rokov: pokles sebestačnosti v produkcii základných potravín, zmenšenie výmery a produkcie obilnín, cukrovej repy, ovocia a zeleniny, zníženie stavov hospodárskych zvierat (hlavne ošípaných, kde musíme až $\frac{3}{4}$ bravčového mäsa dovážať) či prehlbovanie negatívneho salda zahraničného obchodu s agropotravinárskymi produktmi. Na túto skutočnosť poukázal aj predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Milan Semančík vo svojom úvodnom vystúpení na konferencii: *„Problémy s prerozdelením čistých marží sa najvypuklejším spôsobom ukazujú v kritických situáciách, medzi ktoré patrila napríklad mliečna kríza v roku 2009. Ukázalo sa, že hoci už v januári poklesla nákupná cena surového kravského mlieka na úroveň 15 centov a menej za kilogram mlieka (teda hlboko pod výrobné náklady), ešte v júni bola cena spracovaného mlieka na pulloch obchodných reťazcov nezmenená v porovnaní so stavom pred začiatkom krízy.“*

Nerovnováhu v maržiach potravinového reťazca pritom vidia viacerí účastníci konferencie. Podľa španielskeho univerzitného profesora Raula Compesa Lopeza celkové prerozdelenie čistých marží sa začína deformovať už na začiatku samotného výrobného procesu danej potraviny: vysoká koncentrácia sily nadnárodných hráčov v oblasti sadív, pesticídov a hnojív a s tým spojený diktát ceny pri ich nákupe. Pokračuje na konci potravinového reťazca, teda pri predaji potravín, kde nastupuje vysoká koncentrácia sily obchodu a tým aj diktát nákupnej ceny.

Záver z konferencie POTRAVINY A OBCHOD 2015 / FOOD & TRADE 2015

1. NEKALÉ OBCHODNÉ PRAKTIKY A NESPRAVODLIVÉ PREROZDELENIE ČISTEJ MARŽE SÚ CELOSVETOVÝM PROBLÉMOM: Poukázali na ne vo svojich prejavoch viacerí hostia konferencie. Potvrdil to aj Paolo Gouveia, riaditeľ pre potravinový reťazec organizácie COPA COGECA: *„Naším cieľom je zabezpečiť férové fungovanie potravinovej reťaze pre jej všetkých členov. Dnes tu však vidíme nevyváženú situáciu, keď práve farmári sú tí, ktorí z nej získavajú najmenej. Musíme zmeniť obchodnú etiku a to takým spôsobom, že v rámci potravinovej reťaze budú získavať všetci členovia spravodlivý podiel,“* uviedol Paolo Gouveia.

[-- IMG036 --]

2. VYROVNANIE VYJEDNÁVACEJ SILY V OBCHODE S POTRAVINAMI: Jednou z možností je vertikálna a horizontálna koncentrácia výrobcov a spracovateľov, čím sa zvýši možnosť spravodlivého prerozdelenia čistej marže.

3. ÚPRAVA LEGISLATÍVY S CIEĽOM ODSTRÁNIŤ NEKALÉ PRAKTIKY A DOSIAHNUŤ SPRAVODLIVÉ PREROZDELENIE MARŽÍ V OBCHODE S POTRAVINAMI: Dominantné

postavenie sektoru maloobchodu v kombinácii s tlakom akcionárov na zvyšovanie dividend a ďalšími nezdravými fenoménmi vyplývajúcimi z globalizácie nie je možné neutralizovať prostredníctvom očakávania „zdravého pôsobenia trhových síl“ prípadne samoreguláciou.

4. PRÁCA SO SPOTREBITEĽOM NA LOKÁLNEJ ÚROVNI: Potravinový patriotizmus na Slovensku môžeme dosiahnuť vzdelávaním širokej škály spotrebiteľov. Veľmi významnou kategóriou spotrebiteľov, na ktorú by sme svoje aktivity mali prednostne zamerať, sú ženy. Vo sfére nakupovania totiž predstavujú práve ženy dominantnejší článok ako muži. Netreba zabudnúť ani na fakt, že v tomto smere musia urobiť nápravu aj samotní výrobcovia a zlepšovať svoje vlastné marketingové aktivity smerom k spotrebiteľom.

[-- IMG037 --]

5. POTREBA OFICIÁLNEHO MONITORINGU MARŽÍ NA SLOVENSKU: Dnes na Slovensku neexistuje žiadny ucelený, oficiálny a najmä hodnoverný pohľad na to, akú časť zisku z ceny tovaru si ponechávajú obchodníci, koľko z nej prípadne prvovýrobcom a koľko spracovateľom. Pri tvorbe oficiálnych štatistík sa môžeme inšpirovať napríklad Francúzskom, kde sa takémuto sledovaniu marží venujú už dlhšiu dobu. Jedine objektívny pohľad na marže a ich vplyv na rôzne články v potravinovom reťazci môže totiž ponúknuť optimálne riešenie, ako spravodlivo rozdeľovať zisk z predaja potravín, znížiť dominantné postavenie obchodných reťazcov v krajine a aj takýmto spôsobom znížiť úpadok prvovýroby v poľnohospodárstve, ktorý je na Slovensku citelný najmä od 90. tých rokov minulého storočia.

6. AKTIVITY SMEROM K EURÓPSKYM INŠTITUCIÁM: Účastníci konferencie uviedli, že tlaky k férovému prerozdeleniu marží nesmú ostať len na samotných členských štátoch EÚ. Španielsky univerzitný profesor Raul Compes Lopez v tejto súvislosti povedal, že žiadna krajina nemôže čakať na riešenie tohto globálneho problému zo strany Európskej komisie: *„Každá krajina musí pracovať sama za seba. Neexistuje žiadny univerzálny recept. Musíme hľadať také riešenia, ktoré dokážeme aplikovať na národnej úrovni a následne ich prenášať aj na úroveň celoeurópsku.“*

[-- IMG038 --]

Ako vo svojich vystúpeniach zdôraznili viacerí hostia Medzinárodnej konferencie POTRAVINY A OBCHOD 2015/ FOOD & TRADE 2015, jedným z cieľov takýchto odborných konferencií musí byť aj tlak na to, aby sa o vypuklom probléme marží začalo konkrétne a s jasnými riešeniami hovoriť aj na pôde Európskeho parlamentu či Európskej komisie.

Jana Holéciová, hovorkyňa SPPK

Fotografie z konferencie nájdete vo [fotogalérii](#).

Zhodnotenie konferencie od predsedu SPPK Milana Semančíka nájdete vo [videoarchíve](#).

Pozrite si aj [reportáž](#) TA3 o problematike marží.